

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718204862
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5718204862.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobkyní 1/ F. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom E., Y. XXXX/XX, 2/ T. L., nar. X.X.XXXX, zastúpenej zákonnou zástupkyňou (matkou) žalobkyňou 3/, 3/ L. Q., nar. XX.X.XXXX, žalobkyne 2/ a 3/ bytom B. R., B. XXXX/XX, 4/ F. Q., nar. XX.XX.XXXX, a 5/ R. P., nar. X.X.XXXX, žalobkyne 4/ a 5/ bytom bytom X. I. XXXX/XX, B. B., žalobkyne 1/ až 5/ právne zastúpené Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Poprad, Nám. Sv. Egídia 40/93, proti žalovanému Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Dostojevskeho rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 45.000 eur titulom nemajetkovej ujmy, na základe odvolania oboch sporových strán proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 15C/66/2018 - 136 zo dňa 27. novembra 2019 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n n ý titulom náhrady nemajetkovej ujmy zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 2.000 eur, žalobkyni 2/ sumu 3.200 eur a žalobkyniam 3/ až 5/, každej sumu 400 eur a vo zvyšnej časti (mimo už právoplatne zamietutej časti viažucej sa k nároku na úroky z omeškania) žalobu z a m i e t a .

Rozsudok okresného súdu z o s t á v a n e d o t k n u t ý v časti výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, ktorá sa týkala úrokov z omeškania.

Vo vzťahu medzi žalobkyňami 1/ a 2/ a žalovaným n e m á žiadna zo strán právo na náhradu trov konania.

Vo vzťahu medzi žalobkyňami 3/ až 5/ a žalovaným m á žalovaný nárok na náhradu trov konania voči každej z nich v rozsahu 25%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (samostatnými výrokmi) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ 8.000 eur, žalobkyni 2/ 13.000 eur, žalobkyniam 3/ až 5/ každej po 1.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Vychádzal z toho, že pasívna legitímácia žalovaného ako poisťovateľa (z povinného zmluvného poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.), u ktorého bolo poistené vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda s následkom smrti J. L., je daná. Za nedôvodné považoval námietky premičania vznesené žalovaným, keď zdôraznil, že v súdnej veci je relevantná trojročná (všeobecná) premičacia lehota a tá bola dodržaná.

2. Okresný súd vymedzil všeobecné východiská viažuce sa k nemajetkovej ujme v spojitosti so zásahom do práva na rodinný život a konštatoval, že § 11 a nasl. Obč. zák. poskytuje právny základ nároku na nemajetkovú ujmu spôsobenú jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Mal za nepochybne preukázané, že poistenec žalovaného ako vodič motorového vozidla spôsobil smrť syna, otca, druhá a

brata žalobkyní. Za dotknuté konanie bol právoplatne odsúdený; čo znamená, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobkyní 1/ až 5/ na ochranu osobnosti.

3. Okresný súd uviedol, že nebolo preukázané, že by vodič (poistenec žalovaného) nahradil nejakú škodu, či sa ospravedlnil alebo prejavil ľútosť. Konštatoval určitú - minimálne v rozsahu 30% - mieru spoluzavinenia zomrelého (nesprávny spôsob kráčania po ceste, neoznačený reflexnými prvkami, navyše pod výrazným vplyvom alkoholu). Ustálil, že žalobkyňa 1/ stratila možnosť rozvíjať rodinný život s najbližším príbuzným (synom), žalobkyňa 2/ vo veľmi skorom veku stratila otca; t.j. osobu, ktorá sa o ňu starala a zabezpečovala ju finančne, materiálne aj citovo. Žalobkyňa 3/ (bývalá družka usmrteného) už preukázateľne nemala intenzívny citový vzťah k zosnulému z dôvodu požívania alkoholických nápojov, pod vplyvom ktorých bol agresívny; rovnako nebola preukázaná vysoká intenzita vzťahu žalobkyní 4/ a 5/ (nevlastné sestry) so zomrelým. Okresný súd poukázal aj na iné prípady odškodňovania nemajetkovej ujmy a z dotknutých súdnych rozhodnutí pomerne rozsiahlo citoval.

4. Žalobu zamietol (aj) ohľadne úroku z omeškania zo súm nemajetkovej ujmy nárokovanych jednotlivými žalobkyniami, keďže povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu vzniká až na základe súdneho rozhodnutia; čiže v čase jeho vydania nemôže byť dlžník ešte v omeškani. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že plne úspešným žalobkyniam 1/ a 2/ priznal nárok na ich náhradu v rozsahu po 100%; v prípade žalobkyní 3/ až 5/ zohľadnil mieru úspechu v spore (vyplývajúcu z porovnania výšky uplatňovanej nemajetkovej ujmy s výškou priznaného plnenia) a vyslovil, že žalovaný má voči každej z nich právo na náhradu trov konania v rozsahu 74 %.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie obe sporové strany.

6. Žalovaný napadol okrem zamietajúceho výroku rozsudok okresného súdu vo všetkých ďalších výrokoch a alternatívne sa domáhal jeho zmeny tak, že žaloba bude zamietnutá alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a rozhodnutie. Mal za to, že ani u jednej zo žalobkyní nebolo preukázané, že by išlo o značnú a nenapraviteľnú intenzitu zásahu do ich práva na súkromie. Citové, morálne a sociálne väzby žalobkyní neboli narušené do tej miery, aby odôvodňovali oprávnenosť uplatňovaných nárokov.

7. Žalovaný zdôrazňoval nedostatočné vymedzenie protistranou podstaty tvrdenej nemajetkovej ujmy - v žalobe bola táto opísaná len veľmi stručne a nekonkrétne, v reakcii na jeho vyjadrenie zdôrazňujúce spoluzavinenie usmrteného (okrem iného akceptované žalobkyniami i pri likvidácii pohrebných nákladov) je uvedené len strohé konštatovanie, že spoluzavinenie bolo už zohľadnené v pôvodnom žalobnom návrhu; čo však je v rozpore s vyjadrením žalujúcej strany na pojednávaní dňa 12.6.2019. Do pozornosti dával aj nezrovnalosti vyplývajúce z výsluchov žalobkyní 1/ a 3/; osobitne ohľadne požívania alkoholu usmrteným J. L. a súvisiacich zmien v jeho správaní, pričom jeho agresívne správanie má doteraz negatívne následky aj na maloletú žalobkyňu 2/.

8. Pokiaľ ide o spoluzavinenie usmrtenej osoby, žalovaný namietal, že okresný súd sa danou súvislosťou dôsledne nezaoberal. Hoci spoluzavinenie konštatoval minimálne v rozsahu 30%, uplatnené nároky žalobkyní 1/ a 2/ nijako nemodifikoval. Nadväzne v dotknutých súvislostiach považoval rozhodnutie za nepreskúmateľné a zmätočné. Žalovaný namietal taktiež výrok o náhrade trov konania, a to predovšetkým vo vzťahu k žalobkyniam 1/ a 2/. Poukazoval na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu a zároveň bolo nutné prihliadať na § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.

9. Žalobkyne 3/ až 5/ napádali rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej boli ich nároky na náhradu nemajetkovej ujmy zamietnuté a alternatívne sa domáhali zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie, alebo jeho zmeny tak, že ich žalobným nárokom bude vyhovené v celom rozsahu. Nesúhlasili so záverom okresného súdu, že nebola preukázaná vysoká intenzita ich vzťahu so zomrelým. Uviedli, „že je až na neuverenie“, podľa akých kritérií okresný súd postupoval. Je samozrejmé, že vo vyššom veku už kontakty súrodencov nie sú tak časté, ale po dobu najmenej 30 rokov mali intenzívny súrodenecký vzťah. Žalobkyňa 4/ sa s bratom stretávala dennodenne a vypovedala, že po jeho smrti nemá nikoho, kto by jej bol oporou.

10. Rovnako vzťah žalobkyne 3/ k zomretému okresný súd zhodnotil len na základe niekoľkomesačného obdobia pred nehodou. Opomenul, že žalobkyňa 3/ s usmrteným prežila 20 rokov, t.j. skoro polovicu života, majú spolu dcéru a ich vzťah bol po celý čas harmonický. Žalobkyne 3/ až 5/ doplnili, že miera citovej ujmy sa preukazuje rôznym spôsobom a „vždy vyplýva z logiky veci, bežného usporiadania vzťahov a zo životných skúseností samotného súdu“. Zopakovali, že súrodenci a druh aj v zmysle viacerých právnych predpisov sú definované ako blízke osoby.

11. V ďalšej (značne rozsiahlej) časti odvolania sa venovali nároku na náhradu trov konania a zdôrazňovali, že súd výšku plnenia v prípade nemajetkovej ujmy určuje na základe vlastnej úvahy a

nemožno od nich spravodlivo požadovať, aby už pred začatím konania poznali výšku nároku. Domnievali sa, že naďalej - aj po zmene procesnej úpravy - je možné postupovať podľa zásad vymedzených v § 142 ods. 3 O.s.p. a teda, že majú nárok na (plnú) náhradu trov konania. Dodali, že v súdnej veci ide o novú oblasť rozhodovacej činnosti súdov.

12. V reakcii na odvolanie protistrany žalobkyne tvrdili, že ide o oneskorene podané odvolanie, ktoré je potrebné odmietnuť; k vecnej stránke odvolania sa vôbec nevyjadřili.

13. Žalovaný jednoznačne trval na včasnosti ním podaného odvolania, ktoré tvrdenie v konkrétnostiach (časovými údajmi a popisom dotknutých procesných úkonov) aj vymedzil.

14. V ďalšom priebehu odvolacieho konania už obe sporové strany zostali nečinné.

15. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaniach (§ 379 a 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, t.j. v tej jeho časti, ktorá sa dotýkala (pôvodne) uplatňovaného príslušenstva - úrokov z omeškania zo sumy nárokovanej každou žalobkyňou z titulu nemajetkovej ujmy. Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že hoci žalobkyne 3/ až 5/ uvádzali, že sa domáhajú vyhovievania ich žalobe v celom rozsahu, z obsahu odvolania, ktorý je určujúci (§ 124 ods. 1 CSP), je nepochybné, že túto časť zamietajúceho výroku nenamietali. Žalobkyne 1/ a 2/ odvolanie vôbec nepodali.

16. Nadväzane krajský súd v preskúmanom rozsahu bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozhodnutia.

17. Hneď na úvod krajský súd uvádza/opakuje, že odvolanie žalovaného bolo podané včas. Žalovaný rozsudok okresného súdu prevzal dňa 27.11.2019 a odvolanie podal elektronicky (hoci bez zaručeného elektronického podpisu) dňa 11.12.2019, t.j. v zákonom určenej 15-dňovej lehote od doručenia napádaného rozhodnutia (§ 362 ods. 1 CSP). Predmetné elektronické podanie bolo v zmysle zákonnej požiadavky dodatočne - prostredníctvom poštovej prepravy - doručené v listinnej podobe okresnému súdu dňa 16.12.2019. To znamená, že bola dodržaná i súvisiaca lehota (§ 125 ods. 2 CSP).

18. Hneď na úvod odôvodnenia odvolacieho súdu (v užšom slova zmysle) je nutné zdôrazniť, že náhrada nemajetkovej ujmy v prípade usmrtenia „príbuzného“ nie je paušálnym nárokom v tom zmysle, že by vznikol automaticky pri preukázaní nejakého právne kvalifikovaného vzťahu k usmrtenému. To znamená, že na vznik nároku v zmysle § 11 v spojení s § 13 Obč. zák. nepostačuje len preukázanie jednoznačných objektívnych faktov (smrť osoby a právne kvalifikovaný vzťah žalobcu k nej), ale rozhodujúcim je tvrdenie a následne preukázanie zásahu do osobnostných práv konkrétneho žalobcu, vo vzťahu ku ktorému je namieste poskytnúť i primerané finančné zadosťučinenie.

19. Nadväzane nie je osobitnejšie významná ani právna kategória blízkej osoby, definovaná východiskovo v § 116 Obč. zák. Rovnako tak nie je primeraným poukazovanie žalobkyň na § 94 zák. č. 461/2003 Z.z, ktorý upravuje jednorazové odškodnenie manžela a nezaopatreného dieťaťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Dotknuté zákonné ustanovenie totiž vychádza z odlišnej právnej konštrukcie, kde okrem preukázania úmrtia v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania a príbuzenského vzťahu vo forme manžel/manželka alebo nezaopatrené dieťa k zosnulému hypotéza právnej normy nevyžaduje splnenie iných (zákonných) podmienok. Ako už bolo uvedené, posudzovaný nárok je právne konštruovaný odlišne a možno povedať, že preukázanie konkrétnych okolností práva na súkromie (v jeho rámci práva na rodinný život) a intenzity neoprávneného zásahu do nich/neho je základom úspešnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

20. V tomto smere žalobkyne (prostredníctvom ich právneho zástupcu) v prejednávanej príhode (minimálne) výrazne podcenili svoje procesné povinnosti; do určitej miery až zlyhali. Náležite poukazuje žalovaný v odvolaní na nedostatočnosť konkrétnych skutkových tvrdení žalobkyň tak v žalobe, ako i v replike na vyjadrenie protistrany. Pokiaľ by okresný súd bol konal len na základe dotknutých úkonov žalujúcej strany (a predovšetkým v nich obsiahnutých skutkových okolností), výsledkom by bol - s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou - úplný neúspech žalobkyň v súdnej veci. Krajský súd v danej spojitosti dopĺňa, že okresný súd svojim čiastočne až iniciatívnym prístupom (ktorý je zo zvukového záznamu z pojednávania 4.9.2019 zrejmý aj vo vzťahu k bezprostrednému vykonávaniu výsluchu žalobkyň) konal zodpovedajúco procesným normám, ktoré mu umožňujú vyžiadať si doplnenie skutkových tvrdení (§ 151 ods. 2 CSP).

21. Určovanie výšky nemajetkovej ujmy v prípadoch neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti v judikatúre súdov prešlo v posledných desaťročiach značným (v určitých spojitostiach až turbulentným) vývojom. Extrémami bolo priznávanie niekoľko desať až stotisícových náhrad politikom, či sudcom za články a príspevky v médiách. Za určitý stabilizačný prvok v dotknutej otázke považuje odvolací súd náhradu nemajetkovej ujmy priznanú vo výške 25.000 eur Európskym súdom pre ľudské práva v konaní *Kontrová c/a Slovenská republika*, na ktorý prípad prostredníctvom opisu rozhodnutí v iných veciach (bod 25. odôvodnenia napadnutého rozsudku) odkazuje i okresný súd.

22. Prostredníctvom optiky práve tohto prípadu, kedy pani Q. prišla o obe svoje maloleté deti vo veku 5 rokov a 1 rok (otec, ktorý ich násilne usmrtil, spáchal následne samovraždu) je nutné pomerovať intenzitu zásahov do tvrdených práv žalobkyň a tým aj výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Ako už opakovane konštatoval v iných veciach aj konajúci odvolací súd/senát, išlo o absolútnu deštrukciu rodinného života, úplne zničenie všetkých súvisiacich emocionálnych väzieb, ako aj šokujúcu mieru sprievodných okolností.

23. Usmrtený J. L. nebol jediným dieťaťom žalobkyne 1/. Hoci určitá špecifickosť vzťahu matka-dieťa v porovnaní s ostatnými deťmi (žalobkyne 4/ a 5/) medzi nimi bola (J. L. sa narodil žalobkyňi 1/ ako slobodnej matke), táto nedosahuje takú intenzitu, ktorá by viedla úmrtím menovaného k vylúčeniu/zániku rodičovskej role žalobkyne 1/. Naopak, vo vzťahu k dcéram nebola tvrdená žiadna nedostatočnosť, či disharmónia vzájomných citových vzťahov. Zároveň je nutné zohľadniť, že žalobkyňa 1/ nebola na usmrteného odkázaná; a ani naopak. Aktuálne (v čase usmrtenia) spolužitie v jednej domácnosti nebolo ani tak dôvodom rozhodnutia podmieneného emocionálne, ako dôsledkom faktického stavu. Pre požívanie alkoholu v nadmernej miere J. L., ktorú okolnosť žalobkyňa 1/ potvrdila v rámci výsluchu v súvisiacom trestnom konaní, bolo ukončené spolužitie menovaného s jeho družkou (žalobkyňa 3/) a vrátil sa žiť do spoločnej domácnosti s matkou/žalobkyňou 1/. Práve tento - prioritne nie emocionálny vzťah, ale faktický stav - viedol aj ku každodennosti kontaktov medzi žalobkyňou 1/ a usmrteným J. L..

24. V daných súvislostiach krajský súd bez ďalšieho (osobitne bez zohľadnenia podielu J. L. na dopravnej nehode vedúcej k jeho usmrteniu) považoval za primeranú výšku náhrady majetkovej ujmy žalobkyne 1/ sumu 5.000 eur.

25. Maloletá žalobkyňa 2/ bola dieťaťom J. L., ktorá vzhľadom na svoj vek bola na neho odkázaná nielen materiálne, ale aj citovo; jednoznačne však dominantné citové naviazanie maloletej smeruje k jej matke (žalobkyňa 3/). Hoci v čase usmrtenia už rodičia maloletej nežili v spoločnej domácnosti, kontakty otca s dcérou boli pravidelné. Na druhej strane matka maloletej výslovne uviedla, že v poslednom polroku býval J. L. pod vplyvom alkoholu agresívny nielen k nej, ale aj vo vzťahu k dcére, z čoho mala táto stres a má to negatívne dôsledky až doteraz (dcéra/žalobkyňa 2/ sa večer sama bojí). Zároveň z psychologického nálezu z 13.9.2019 (č.l. 124) je zrejmé, že dieťa emocionálne dôsledky straty otca prekonalo (emočne je primerane stabilizované) a rolu otca prisudzuje terajšiemu partnerovi matky, s ktorým má pozitívny vzťah.

26. Vo svetle opísaných okolností krajský súd mal za to, že žalobkyňa 2/ by mala (bez ďalších zásadných okolností) nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 8.000 eur.

27. Žalobkyňa 3/ v čase úmrtia J. L. nielenže nežila s menovaným v spoločnej domácnosti, ale už netrval ani ich družský pomer. Ako je uvedené vyššie, rozhodujúcou príčinou ukončenia ich partnerského vzťahu bolo nadmerné požívanie alkoholických nápojov J. L. a jeho následná agresivita. Hoci predchádzajúce spolužitie bolo dlhodobé a z daného partnerského vzťahu pochádza i maloleté dieťa, intenzita emocionálneho vzťahu medzi žalobkyňou 3/ a usmrteným bola v rozhodujúcom čase už značne znížená. Neoprávnený zásah do rodinného života žalobkyne 3/ tak spočíva predovšetkým v strate spolupôsobenia (druhého) biologického rodiča pri výchove maloletej žalobkyne 2/. Do určitej miery o nezmeniteľnosti faktu rozpadu spolužitia žalobkyne 3/ a J. L. svedčí aj to, že žalobkyňa 3/ do roka od jeho úmrtia si vytvorili nový partnerský vzťah. Nie nevýznamné je tiež vyjadrenie žalobkyne 3/, že spoločné záujmy s usmrtením „ani nemali“.

28. Za daných okolností je primeranou výškou náhrady nemajetkovej ujmy (opätovne ešte pred prihliadnutím na ďalšie relevantné súvislosti) suma 1.000 eur.

29. Žalobkyne 4/ a 5/ boli nevlastnými/polorodými súrodencami usmrteného J. L.. Nimi samotnými prezentovaný rozsah kontaktov je rozsahom zodpovedajúcim obvyklým súrodeneckým vzťahom, pri ktorých dospelí súrodenci vedú každý „svoj vlastný život“. Častejšia bezprostredná interakcia žalobkyne 4/ so zosnulým bratom je - obdobne ako u žalobkyne 1/ - daná viac faktickým stavom bytania v spoločnej domácnosti, než osobitnou (v zmysle výnimočnou) emocionálnou naviazanosťou. Skutočnosť náhleho

úmrtia súrodenca v plnom produktívnom veku (v čase usmrtenia mal J. L. mal 40 rokov) však aj za tejto situácie je zásahom do osobnostného práva na súkromný život a podmieňuje jeho zmiernenie tiež vo finančným zadosťučinením; v tomto prípade v rozsahu (taktiež ešte pred následnou „korekciou“) v sume 1.000 eur.

30. Pokiaľ žalujúca strana používa v odvolaní termín „že je až na neuverenie“, podľa akých kritérií okresný súd postupoval, krajský súd si v konkrétnostiach súdnej veci dovoľuje parafrázovať, „že je až na neuverenie“, ako žalobkyne; osobitne ich právny zástupca, keďže prioritne on bol činný v otázkach konkrétnych skutkových tvrdení, na tieto rezignovali v otázke vymedzenia okolností súkromného/rodinného života jednotlivých žalobkýň vo vzťahu k usmrtenému a následnej/súvisiacej intenzity zásahu do tohto práva. Čiastočne zrejme ide o dôsledok nepresného vyhodnotenia podstaty (ako je uvedené vyššie) uplatňovaného nároku v zmysle § 11 a 13 Obč. zák.. Zároveň neobstojí vyjadrenie žalobkýň, že by jedinečné okolnosti vlastné každému individuálnemu prípadu (a od iných prípadov odlišné) bolo možné nahradiť všeobecným konštatovaním, že miera citovej ujmy vyplýva z logiky veci, bežného usporiadania vzťahov a zo životných skúseností konajúceho súdu.

31. Ak žalujúca strana v odvolaní sa snaží dopĺňa a uvádzať konkrétnosti, ktoré by mohli byť relevantné v dotknutých otázkach (osobitne vo vzťahu k žalobkyňiam 3/ až 5/), činí tak oneskorene. Svojou povahou totiž ide o (nepripustné) novoty v odvolacom konaní (§ 366 CSP). Odvolávajúce sa žalobkyne pritom ani len netvrdia, že by v danom smere bol splnený niektorý zo zákonných predpokladov umožňujúcich použitie novôt v rámci odvolacieho konania.

32. Ako vyplýva z opakovaných odkazov v predchádzajúcom texte odôvodnenia, v konkrétnostiach súdnej veci bolo potrebné výšku/výšky nemajetkovej ujmy podrobiť ešte následnej úprave. Dôvodom takéhoto postupu je spolupodieľanie sa usmrteného na (neoprávnenom) zásahu do osobnostných práv dotknutých subjektov. Inými slovami, miera spoluzavinenia J. L. na dopravnej nehode, pri ktorej došlo k jeho usmrteniu.

33. V danej spojitosti dôvodne žalovaný poukazuje na to, že hoci okresný súd konštatoval (minimálne v rozsahu 30%) spoluzavinenie usmrteného, z odôvodnenia nie je zrejmé či vôbec a ak áno, tak ako túto okolnosť vyhodnotil; zjednodušene povedané premietol do výsledku sporu. Rovnako opodstatnenie žalovaný poukazuje v danej otázke na značný rozpor v tvrdeniach samotných žalobkýň. Na pojednávaní dňa 12.6.2019 žalujúca strana prezentovala nesúhlas so spoluzavinením poškodeného s tým, že aj tak by šlo o dôvod (len) úpravy výšky plnenia; nie zamietnutia nároku. V predchádzajúcom vyjadrení k reakcii žalovaného na žalobu však žalujúca strana tvrdila, že spoluzavinenie poškodeného bolo zohľadnené už v samotnej žalobe vo výške žiadaných náhrad.

34. Nielen z meritórneho rozhodnutia v dotknutej trestnej veci (sp. zn. Okresného súdu Martin 23T/35/2016), ale i z celkového obsahu súvisiaceho spisu je zrejmé, že J. L. v čase nehody kráčal po ceste č. 1/18 v smere od Martina, bol pod vplyvom alkoholu a nebol označenými žiadnymi reflexnými prvkami. Predmetná komunikácia je značne frekventovanou cestou prvej triedy. V danom úseku, situovanom vo výraznej vzdialenosti od zastavanej, resp. obývanej časti, t.j. v lokalite, kde pohyb chodcov je skôr zriedkavosťou, sa nenachádza ani osobitné, resp. oddelené cestné teleso pre pohyb chodcov. Títo sa tak môžu pohybovať po vozovke len za jej krajnicou, J. L. sa však v čase kolízie pohyboval v pravom jazdnom pruhu. Okrem výrazného ovplyvnenia jeho správania a tým i spôsobu pohybu po vozovke požitím alkoholu (1,67 promile v krvi a 2,46 promile v moči) je nutné zdôrazniť, že poškodený nebol označený reflexnými prvkami. K nehode pritom došlo o cca 4.45 hod. 6. decembra, t.j. za tmy (v danej lokalite sa nenachádza ani verejné osvetlenie); ešte aj v čase následného vykonania ohliadky na mieste samom orgánmi polície bola (súvislá) tma. Taktiež zo záveru znaleckého posudku (čl. 148 pripojeného spisu) je zrejmé, že za príčinu vzniku kolíznej situácie možno jednoznačne označiť konanie poškodeného chodca J. L.. Uvedené síce v konečnom dôsledku nezbavuje vodiča motorového vozidla (trestnej) zodpovednosti, ale v zásadnej až rozhodujúcej miere vedie ku konštatovaniu spolupodieľania sa usmrteného J. L. na dopravnej nehode.

35. S poukazom na všetky rozoberané konkrétnosti krajský súd mieru spoluzavinenia usmrteného vymedzenú okresným súdom minimálne v rozsahu 30% za nezmenenej skutkovej situácie ustálil na konečnom rozsahu 60%. Nadväzne zodpovedajúco dotknutej miere spoluzavinenia usmrteného krajský súd upravil/„korigoval“ (znižením o 60%) vyššie uvedené náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivých

žalobkyní. Na základe konštatovaného je tak žalovaný povinný titulom nemajetkovej ujmy zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 2.000 eur, žalobkyni 2/ sumu 3.200 eur a žalobkyniam 3/ až 5/, každej po 400 eur.

36. V záujme komplexnosti krajský súd opakovane zdôrazňuje, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je paušálnym nárokom, rozhodujúcim je preukázanie konkrétnych/jedinečných okolností zásahu do osobnostných práv (v tomto prípade do práva na rodinný život). Zároveň značné zníženie priznaných náhrad je dôsledkom výrazného/prevyšujúceho podielu usmrteného J. L. na vzniku dopravnej nehody.

37. V dôsledku zmeny meritórneho rozhodnutia krajský súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP rozhodoval o trovách celého - prvoinštančného i odvolacieho - konania. V prípade nároku na nemajetkovú ujmu pri aplikácii § 255 CSP nie je prípustné vychádzať len z matematického porovnania uplatňovaného nároku a z nároku napokon súdnym rozhodnutím priznaného. Zásadnou otázkou, ktorá má význam z hľadiska miery úspechu strán v spore, je samotné konštatovanie neoprávneného zásahu, vrátane nároku na jeho zmiernenie aj priznaním finančného zadosťučinenia.

38. Na druhej strane nie je možné konštatovaniu dôvodnosti nároku na finančné zadosťučinenie priznať bezhranične dominantný význam v tom zmysle, že bez ohľadu na porovnanie nárokovanej a súdom určenej výšky náhrad bude žalobca vždy v spore úspešnou stranou s nárokom na náhradu trov konania. Takýto prístup by aj vo veciach ochrany osobnosti prehliadal elementárne hľadisko spravodlivého usporiadania vzťahov medzi stranami. Nemožno síce za zaťaženie žalujúce subjekty procesnou zodpovednosťou za presné predvídanie výsledku; rovnako však nemožno prehliadať uplatňovanie si absolútne nereálnych a stavu vecí (osobitne tvrdeniam samotných dotknutých subjektov) nezodpovedajúcich nárokov.

39. V konkrétnostiach súdnej veci bolo významným i to, že žalobkyne neunesli v značnej časti uplatňovaných nárokov ani len bremeno individuálnych skutkových tvrdení. Po zohľadnení všetkých opísaných relevantných súvislostí krajský súd uzavrel, že vo vzťahu medzi žalobkyňami 1/ a 2/ a žalovaným nemajú sporové strany nárok na náhradu trov konania.

40. Naproti tomu vo vzťahu medzi žalobkyňami 3/ až 5/ a žalovaným krajský súd ustálil, že žalovaný má voči každej z nich nárok na náhradu trov konania v rozsahu 25%. Výrazný nepomer medzi nárokovanou výškou (8.000 eur) a prisúdenou náhradou nemajetkovej ujmy (400 eur) - v percentuálnom vyjadrení len 5% úspešnosti - aj pri konštatovaní dôvodnosti podstaty uplatňovaného práva vedie k nutnosti ustálenia nároku žalovaného na čiastočnú (v zásade relatívne nízku) náhradu trov konania.

41. Pre úplnosť krajský súd dodáva, že aktuálne účinný procesný predpis - Civilný sporový poriadok - neobsahuje v otázkach trov konania ekvivalent predchádzajúcej právnej úpravy § 142 ods. 3 O.s.p., ktorý vyjadroval určité odchýlky od všeobecných pravidiel rozhodovania o náhrade trov konania. Je teda zrejmé, že zákonodarca nemienil dotknutú právnu úpravu prevziať (eventuálne s určitými modifikáciami) do súčasného procesného kódexu. Pokiaľ zákonodarca jednoznačne prejavil vôľu nezahrnúť takéto, resp. obdobné ustanovenie do právnej úpravy, bolo by nerešpektovaním jeho zámeru fakticky až automaticky prostredníctvom akéhosi širšieho výkladu vychádzať zo znenia už neúčinnnej právnej normy; vrátane súvisiacej judikatúry. Ani z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku totiž nie je možné vyvodiť, že by zákonodarca mal takýto úmysel a „len nedopatrením“ danému úmyslu text zákona nezodpovedá.

42. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.